

7

**Kaupunkiympäristölautakunnan vastaus valtuutettu Amanda Pasa-
sen ym. valtuustoaloitteeseen koskien Esplanadien katukokeilun
jatkamisesta kesäkatuina**

Pöydälle 05.11.2024

HEL 2024-011944 T 00 00 03

Päätösehdotus

Kaupunkiympäristölautakunta katsoo valtuustoaloitteen loppuun käsitellyksi.

Esittelijän perustelut

Aloitteessa esitetään, että Esplanadien katukokeilua jatkettaisi kesäkatuina kesästä 2025 alkaen.

Esplanadien katukokeilun järjestämistä toistuvina kesäkatuina ei pidetä tarkoituksenmukaisena sen kerrallaan lyhyen keston ja siihen nähden korkeiden toteuttamiskustannusten sekä rakentamisen ja purun aikana liikkumiselle ja olemiselle koituvan haitan takia.

Esplanadien alueen kokeilu valmisteltiin Kaupunkiympäristölautakunnan päätöksen 15.11.2022 635 § mukaisesti toteutettavaksi vuodesta 2023 alkaen ja välitulokset tuotavaksi kaupunkiympäristölautakunnan käsiteltäväksi syyskaudella 2023 (12.12.2023 650 §), jotta tulosten perusteella voidaan tehdä johtopäätökset jatkosta. Kokeilu suunniteltiin jatkuvan syksyyn 2024 ja kokeilujärjestelyjen purkamisen on alkanut lokakuussa 2024.

Vuosien 2023 ja 2024 aikana on seurattu kokeilun vaikutuksia alueen käyttöön, elinvoimaan, liikennemääriin, liikenteen sujuvuuteen, pelastustoimintaan sekä kysytyä niin alueella oleskelleiden, alueen toimijoiden kuin kaupunkilaisten näkemyksiä kokeilusta. Alueen viihtyisyyden on todettu parantuneen erityisesti Pohjoisesplanadilla ja etenkin kesäkaudella. Viihtyisyyden, turvallisuuden ja liikkumisen selkeyden kävelen ja pyörällä on koettu parantuneet ja kävelijämäärät ovat olleet suuria. Asukkaiden näkemys siitä, tulisiko alueella tehdä pysyviä kävelyympäristön parannustoimenpiteitä, jos se tarkoittaa autoilun tilan vähentymistä samoin kuin alueen toimijoiden näkemykset kokeilusta jakautuvat selkeästi puolesta ja vastaan. Vastanneista asukkaista 41 % on samaa mieltä väitteen kanssa, 38 % eri mieltä, 1 % ei osaa sanoa ja loput 20 % vastaajista asettuu neutraalille kannalle. Moottoriajoneuvo liikenteen määrä on vähentynyt noin viidenneksen ja sujuvuus hieman heikentynyt, autolla liikkuminen ja huoltoliikenne on koettu hankalana

kokeilun aikana. Näin ollen vuosien 2023–2024 seurannan käyttäjäkokeemuksiin liittyvät tulokset eivät ole vain myönteisiä eivätkä siten suoraan perustele järjestelyiden muuttamista vuosittain toteutettavaksi kesäkaduksi.

Toistuvan kesäkadun toteuttaminen Esplanadille tarkoittaisi kesäkadun toteuttamista ratkaisulla, joka voidaan purkaa talvikaudeksi pois. Esplanadin kokeilua 2023–2024 mukaileva, jalankululle ja oleilulle lisätilaa kesäaikaan tuova tilaratkaisu voitaisiin toteuttaa käyttämällä kaikilla kävelyn laajennusalueilla puupintaisia korokerakenteita kokeilun aikaisten kivipintaisten jalkakäytävän laajennusten sijaan. Tämä ratkaisu lyhentäisi vuosittaisen toteutuksen ja purun kestoa, mutta olisi edelleen ihan merkittävä osa kokonaisuutta. Puupintaisena ratkaisuna toteutuksen laatutaso laskisi eikä laajennusalueita voitaisi toteuttaa esteettöminä, sillä puurakenteisia tasoja ei saada tasattua jalkakäytävän tasoon ja korokerakenteille pääsy tapahtuu luiskia pitkin. Eteläesplanadin kokeilun aikaiselle väliaikaiselle pyörätielle ei pelkiksi kesäkaudeksi ole toteutettavissa yhtä laadukasta pyörätiejärjestelyä, sillä vuosien 2023–2024 mukaista asfaltoitua pintaa ei ole perustelua toteuttaa vain yhden kesäkauden ajaksi materiaalien järkevän käytön ja kustannusten takia. Myös Erottajankadun jalkakäytävän laajennus tulisi toteuttaa väliaikaisessa järjestelyssä todennäköisesti vain estämällä ajo Eteläesplanadille kääntyvälle kaistalle. Kadun pituuskaltevuus vaikeuttaa puupintaisten korokerakenteiden hyödyntämistä kohteessa.

Esplanadien toteuttaminen kesäkatuina alkaen kesästä 2025 tarkoittaisi edellä mainitusta kalusteiden kierrätyksestä ja sen budjetoinnista johdun kertaluontoisena kustannuksena kalustehankintojen osalta noin 1 200 000 euron lisämäärärahatarvetta. Esplanadin alueen kokeilua varten hankittiin kaupungille kalusteita, joille on jo suunniteltu kalusteiden jatkokäyttöä kaupunkiympäristössä. Kalusteista osa on varattu sijoittumaan pysyvästi Kaisaniemenpuistoon, osa väliaikaisemmin Hietaalahdentorille ja pääosa kalusteista on varattu käytettäväksi Kallion kesäkatujen toteutukseen kesäksi 2025 ja 2026. Kalusteiden kierrätys on huomioitu edellä mainittujen kohteiden budjetoinnissa vuodelle 2025. Määrärahatarve kohdistuu käyttötalouteen, sillä kyseessä on väliaikainen toteutus. Kertaluontoisen kalustehankinnan kustannusten lisäksi vuosittainen kesäkatu Esplanadeille aiheuttaisi noin 300 000–400 000 euron vuosittaiset rakennus-, kunnossapito- ja purkukustannukset.

Kesäkatujärjestelyjen toteuttaminen, vaikkakin vuosien 2023–2024 kokeilu kevyemmin ratkaisuin, aiheuttaisi vuosittain haittaa alueen viihtyisyydelle ja liikkumiselle järjestelyjen rakentamisen ja purun aikana. Esplanadin kokeilun rakentaminen keväällä 2023 kesti noin 2 kuukautta. Vuosittainen rakentaminen, vaikkakin hieman kevyemmin ratkaisuin, kestäisi arviolta keväisin noin 1-1,5 kuukauden ja purku syksyisin noin

saman verran. Erityisesti kevään rakentamisen aikataulu on usein tiukka talviolosuhteiden päättymisen ja toisaalta terrassikauden alkamisen myötä. Jos kesäkatujärjestelyt kestäisivät toukokuusta elo- tai syyskuuhun, eli noin 4 kuukautta, olisi vuosittainen rakentamisen ja purun kesto suhteessa kesäkatujärjestelyjen kestoon varsin pitkä.

Pysyvien kesäkatujärjestelyiden osalta on huomionarvoista, että Helsingin keskustan liikenteeseen merkittävästi vaikuttavia hankkeita on suunnitteilla useita tuleviksi vuosiksi. Pohjois- ja Eteläesplanadin liikenteeseen vaikuttavat erityisesti Kaivokadun alueen kehittäminen sekä Esplanadin alueen peruskorjaus. Tämänhetkisen aikataulutiedon mukaan katutyöt Kaivokadulla käynnistyisivät 2027 ja kestäisivät kaksi vuotta. Kaivokadun työt, ajoneuvoliikenteen rajoittaminen ja mahdollisesti katkaiseminen kokonaan osaksi remonttiaikaa kokonaan vaikuttavat myös keskustan toiseen poikittaiseen pääajoyhteyteen eli Esplanadeihin. Kaivokadun rakennustöiden aikana Esplanadeilla on perusteltua olla käytössä kaksi ajokaistaa suuntaansa. Esplanadin alueen katu- ja vesihuoltosaneerauksen rakennustyöt laajan hankekokonaisuuden osalta on ajoitettu käynnistyvän katuverkolla noin vuonna 2029. Näin ollen Pohjoisesplanadin toistuvat kesäkadut rajoittuisivat vain vuosille 2025 ja 2026 ennen ydinkeskustan merkittäviä remonteja.

Kesäkatujen kokeilun toimintamallista päätettiin ohjeellisena noudatettavana kaupunkiympäristölautakunnassa 8.11.2022 (6. / 620 §). Toimintamallin mukaisesti kesäkatuja ja muita kävely-ympäristön kokeiluja toteutetaan ensisijaisesti kaduilla, joihin halutaan selvittää pysyvien muutosten mahdollisuuksia. Esplanadeilla kesäkatujen ei nähdä tuovan enää olennaisesti lisätietoa suhteessa vuosien 2023-2024 kokeiluun. Kesäkatuja on myös mahdollista toimintamallin mukaan toteuttaa toistuvina kesäkatuina, mikäli kadulle ei aiota edistää pysyviä ratkaisuja. Toimintamallissa kesäkatujen tulisi kuitenkin ensisijaisesti sijoittua paikallisverkolle. Esplanadit ovat osa autoliikenteen pääverkkoa. Huomioiden niin kesäkatujen toimintamallin kuin Esplanadin kokeilun alkuperäiset tavoitteet, toistuva kesäkatu ei ole tavoiteltava ratkaisu Esplanadeille.

Esplanadin alueen katujen jatkosuunnittelussa tullaan tarkastelemaan ratkaisuja, joilla Esplanadin viihtyvyyttä ja kävelyolosuhteita parannetaan pysyvin ratkaisuin. Jatkosuunnittelussa on mahdollista tarkastella liikenteellisten reunaehtojen sisällä myös joidenkin katujen kausittaista vaihtelua toistuvana kesäkatuna. Pohjois- ja Eteläesplanadin pysyvä liikenteellinen ratkaisu määritetään laajemman alueen liikennesuunnittelun yhteydessä Ydinkeskustan liikennejärjestelmäsuunnitelman ratkaisujen pohjalta. Alueen liikennesuunnittelu käynnistyy vuonna 2025. Rakennustyöt laajan hankekokonaisuuden osalta on ajoitettu käynnistyvän Esplanadilla noin vuonna 2029.

Valtuustoaloite

Valtuutettu Amanda Pasanen ja 15 muuta valtuutettua ovat tehneet 11.9.2024 seuraavan sisältöisen valtuustoaloitteen:

"Esplanadien katukokeilusta kesäkatuihin

Esplanadien katukokeilusta on saatu kokemusta nyt yhdeltä kesäkaudelta ja talvikaudelta. Tuleva kesä on edessä.

Kaupunkilaisten arviot kokeilusta erityisesti kesäaikaan ovat olleet erittäin myönteiset, kun taas liikenteelle koituneet vaikutukset ovat olleet maltilliset. Esplanadien ja kesäkatujen kokeilusta teetetyn tutkimuksen mukaan enemmistö helsinkiläisistä toivoo Esplanadeille pysyviä kävelyympäristön parannustoimenpiteitä. Enemmistö vastaajista piti Pohjoisesplanadin toteutusta joko erittäin viihtyisänä tai viihtyisänä.

Tähän mennessä kertyneen kokemuksen perusteella näyttää selvältä, että kokeilun aikana käytössä olleet järjestelyt kannattaa vakinaistaa pysyviksi kesäkauduiksi esimerkiksi toukokuusta elo- tai syyskuun loppuun. Varautuminen tulevaan kesäkatuun on tarkoituksenmukaista aloittaa hyvissä ajoin syksyllä 2024 jotta kokonaisuus olisi hyvin suunniteltu kesää 2025 varten.

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme että Esplanadin katukokeilujen jatkamasta kesäkatuina kesästä 2025 alkaen."

Toimivalta

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan kaupunginhallituksen on osoitettava aloite vastattavaksi sille lautakunnalle tai johtokunnalle, jonka toimivaltaan tai jonka alaisen viranomaisen toimivaltaan aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu.

Aloitteessa esitetty toimenpide kuuluu kaupunkiympäristölautakunnan tai sen alaisen viranomaisen toimivaltaan.

Esittelijä

vs. kaupunkiympäristön toimialajohtaja
Leena Sutela

Lisätiedot

Tia Salminen, projektinjohtaja, puhelin: 09 310 33270
tia.salminen(a)hel.fi

Liitteet

1 Valtuustoaloite 11.09.2024 Pasanen Amanda Esplanadien katukokeilusta kesäkatuihin

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Aloitteen tekijä

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano